

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1983-1984

12 MAART 1984

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer L. De Grève **CS.** —

houdende vaststelling van de procedure van onderzoek

VERSLAG

namens de Commissie voor het reglement en de **verzoekschriften**
uitgebracht door de heer P. Van Der Niepen

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft gedurende verschillende vergaderingen het voorstel van decreet van de heer L. De Grève C.S. houdende vaststelling van de procedure van onderzoek grondig besproken.

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer J. Pede.

Vaste leden : de heren A. Bourgeois, C. De Clercq, mevrouw G. Devos, de heer L. Kelchtermans, mevrouw C. Smitt, de heer G. Verhaegen ;

de heren J. Bascour, L. De Grève, J. Pede, E. Vandersmissen ;

de heren H. Boel, L. Van den Bossche, J. Van Elewyck ;

de heren A. De Beul, P. Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

de heren J. De Seranno, A. Diegenant, F. Piot ;

de heren J. Daems, A. De Winter ;

de heren A. Bogaerts, P. Van Der Niepen ;

de heer F. Baert.

Zie :

87 (19814982)

— Nr. 1 : Voorstel van decreet

— Nr. 2 : Amendementen

Er dient op gewezen dat het voorliggend voorstel van decreet in samenhang werd behandeld met een gelijkaardig voorstel van decreet van de heer J. Van Elewyck C.S. houdende regeling van het parlementair onderzoek. (Stuk 135 (1981-1982) - Nr. 1).

Het voorstel van decreet van de heer L. De Grève werd echter als basis van de bespreking gebruikt.

Inleiding van de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek

De indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek wijst er vooreerst op dat het recht van onderzoek tot de rechten van de Vlaamse Raad behoort. Het is dan ook aangewezen deze aangelegenheid zo vlug mogelijk bij decreet te regelen. Door de nieuwe staatsstructuren is het dan niet meer mogelijk de voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat uitvoerbare wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek op de Vlaamse Raad toepasselijk te maken.

Deze indiener voegt er dan nog aan toe dat deze wet niet al te dikwijls werd toegepast. Ook is in het verleden bij de aanwending van de wet dikwijls gebleken dat het volstond om de toepassing van de wet enigszins in andere banen te leiden, om onmiddellijk in de grootst mogelijke verwarring te belanden.

Hij besluit met te stellen dat voor het opstellen van een decreet best bovenvermelde wet van 1880 mutatis mutandis zou worden aangepast.

Algemene bespreking

Een lid meent dat de controlemogelijkheden van het Parlement in het algemeen en van de Vlaamse Raad in het bijzonder veel te gering zijn.

Hij is dan ook de mening toegedaan dat een eventuele „vertaling” van bovenvermelde wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek slechts zinvol kan zijn in zeer uitzonderlijke aangelegenheden. Hij meent dan ook er goed te hebben aan gedaan om bij wege van amendementen eveneens in een collectief en individueel controlerecht te voorzien.

Tevens wijst hetzelfde lid er nog op dat de bij de reglementen voorziene controlemiddelen (vragen, interpellaties, enz. ...) te weinig draagkracht ressorteren. Ook is het zo dat men daarenboven nog rekening moet houden met de zogenaamde zwijgplicht van de ambtenaren.

Ten slotte herinnert hij eraan dat men in feite ook nog beroep kan doen op het Hoog Comité van Toezicht. Dit Comité kan de parlementairen uiteraard ook verslag uitbrengen. In dit verband wijst hij erop dat hierover eigenlijk geen formele wetgeving bestaat, alleen een koninklijk besluit. Het Comité resorteert daarenboven onder de Eerste Minister, met andere woorden onder de uitvoerende macht. Hieruit kan dan ook gemakkelijk worden afgeleid, aldus nog dit lid, dat het in die omstandigheden niet altijd even objectief kan zijn.

Als besluit stelt hij dat met de klassieke, reglementaire controlemiddelen geen waterdichte controle kan worden georganiseerd.

Een ander lid meent over het algemeen te moeten stellen

dat de controlemogelijkheden van de Vlaamse Raad moeten worden verbeterd.

Inzake het parlementair controlerecht meent hij **dat** in het verleden een vijftal concrete gevallen een bepaald resultaat kenden. in dit verband citeert hij onder meer het geval van Leopold II en Belgisch Congo dat politiek zeer belangrijke consequenties kende, alsmede na de Eerste Wereldoorlog het geval van de herstelbetalingen. De vraag die dan ook rijst, aldus dit lid, is te weten of de door de wet van 1880 voorziene regeling volstaat.

Belangrijk, aldus nog hetzelfde lid, is het onloochenbaar feit dat de huidige controlemogelijkheden van het Parlement en a fortiori van de Vlaamse Raad zeer beperkt uitvallen.

Wat het individuele controlerecht betreft verklaart hij ten persoonlijke titel de mening te zijn toegedaan dat elk parlamentslid, nu **ook** reeds bepaalde rechten zeer concreet en efficiënt kan uitoefenen (vragenrecht, interpellaties, en dergelijke). Daarenboven kan ook worden gesteld dat de Ministers eveneens kan worden gevraagd hun dossiers voor te leggen. Ter zake werd trouwens zeer recent het reglement van orde van de Kamer van Volksvertegenwoordigers gewijzigd ; bij de Senaat is dit totnogtoe niet het geval geweest. Het gevaar blijft nochtans bestaan dat voor een individueel parlamentslid de kans op vergissing reëel blijft, hetgeen uiteraard heelwat problemen kan scheppen.

Een lid wijst er dan op dat de huidige controlemogelijkheden van het individueel lid van de Vlaamse Raad bovendien in schrille tegenstelling staan tot deze van een gemeenteraadslid. Artikel 69 van de gemeentewet zegt uitdrukkelijk dat geen akte, geen stuk betreffende het bestuur aan het onderzoek van de raadsleden mag worden onttrokken. Tevens is het zo dat een gemeenteraadslid alle gemeentelijke instellingen vrij mag inspecteren.

Het spreekt dan ook vanzelf, aldus nog dit lid, dat wat voor gemeenteraadsleden reeds lang een recht is, uiteindelijk ook aan leden van een parlementaire vergadering moet worden toegekend. Zulks kan alleen de werking van deze democratische instellingen ten goede komen.

Een ander lid meent dat de invoeging van een nieuw artikel 16, zoals dit bij amendement door de heer A. De Beul is voorgesteld (Stuk 87 (1981-1982) - Nr. 2), een inbreuk kan meebrengen op de privacy. Duidelijkheidshalve voegt hij eraan toe dat dit amendement een omschrijving geeft van de overheidsinstellingen waarop het collectief controlerecht zou worden uitgeoefend.

Vervolgens zijn er ook nog gelijkaardige onderzoeken geweest die echter niet binnen het strikte kader van de wet van 1880 kunnen worden gesitueerd.

Ten slotte kan er, aldus dit lid, nog worden gedacht aan een enquête-procédé die door het parlement, in casu Vlaamse Raad, zou worden gefinancierd.

Om bovenvermelde redenen meent hij ook te mogen besluiten dat inzake het collectief controlerecht de zaak grondig moet worden onderzocht en hierover uiteraard diep moet worden nagedacht.

Hierop grijpt nog een grondige gedachtenwisseling plaats over de vraag waarom bijvoorbeeld in de wet op het parlementair onderzoek naar Nederlands recht het individueel toezicht niet werd opgenomen, alsmede de vraag welke procedure ter zake in de Duitse Bondsrepubliek wordt gebruikt.

Een lid meent op het volgende te moeten wijzen :

1) individueel en/of collectief controlerecht mogen met parlementair onderzoek niet worden verward ; begrippen zoals recht van controle en openbaarheid van Bestuur zijn hier dus irrelevant ;

2) parlementair onderzoek is de uitvoering van artikel 40 van de Grondwet

3) bij een eventuele aanneming van de amendementen van de heer A. De Beul (zie Stuk 87 (1981-1982) - Nr. 2) zal de verwarring compleet zijn, des te meer daar normaliter de titel van het voorliggend voorstel ongewijzigd zal blijven ;

4) ook de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen geeft eveneens in haar artikel 40 de Vlaamse Raad het recht van onderzoek ; hij meent dan ook dat dit recht moet worden uitgeput ;

5) controlerecht en recht van onderzoek zijn essentieel verschillend. Het recht van onderzoek kan tot strafrechtelijke vervolgingen aanleiding geven, waar in feite de rechten van een onderzoeksrechter kunnen worden uitgeoefend. Het gaat dus duidelijk om twee verschillende aangelegenheden.

Ter informatie van de leden herinnert hij er ten slotte aan dat het laatste parlementair onderzoek betrekking had op de sluikreclame op BRT-RTBF waarover trouwens bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers verslag werd ingediend.

Op de vraag van de Voorzitter of de indiener van bovenvermelde amendementen deze niet beter tot een afzonderlijk voorstel van decreet zou omwerken, meent deze indiener niet te kunnen ingaan.

Verskillende leden verklaren het met de zienswijze eens te zijn dat individueel controlerecht onmogelijk verband kan houden met het in de Grondwet en de bijzondere wet voorziene recht van onderzoek.

Een lid wijst ten slotte nog op het amendement van de heer A. De Beul op artikel 2 (Stuk 87 (1981-1982) - Nr. 2). Hij verklaart het met de tekst van dit amendement niet eens te kunnen zijn.

Vervolgens herinnert de Voorzitter eraan dat er zich ter zake ook geen enkel bevoegdheidsprobleem stelt. Conform artikel 40 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heeft elke Raad het recht van onderzoek.

De indiener van de amendementen wijst er op dat het voorstel van decreet sterk geïnspireerd is door de bestaande (nationale) wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en deze zich in feite tot een transponering op de Vlaamse Gemeenschap beperkt. Met zijn amendementen verklaart hij volgende bedoeling na te streven :

1. zoals in de Duitse Bondsrepubliek het initiatief tot parlementair onderzoek door reeds een vierde van de leden van de Raad te laten geschieden, in plaats van de klassieke gewone meerderheid ;

2. het controlerecht open te trekken in die zin dat de parlementairen niet alleen over een collectief, maar ook over een individueel controlerecht zouden beschikken.

Ten slotte voegt hij eraan toe inzake dit individueel controlerecht ook in het nationaal parlement een dergelijk voorstel te hebben ingediend.

Een lid antwoordt hierop dat principieel ook hij voorstander is van de invoering van een individueel controlerecht. Hij verklaart echter de mening te zijn toegedaan dat het fout zou zijn individueel en collectief controlerecht te vermengen.

De indiener van het voorstel van decreet houdende vaststelling van de procedure van onderzoek voegt eraan toe dat inzake individueel controlerecht ook een ander lid van deze commissie een voorstel van decreet indiende. Het gaat hier over het voorstel van decreet van de heer J. Bascour C.S. houdende erkenning van het recht van de leden van de Vlaamse Raad om inzage te nemen van overheidsdocumenten (Stuk 173 (1982-1983) – Nr. 1).

, De indiener van de amendementen wijst er op dat zijns inziens ook de regel van de democratische vertegenwoordiging voor een inleiding van de procedure tot onderzoek niet kan worden ingeroepen.

Na nog een korte gedachtenwisseling wijst dezelfde indiener van de amendementen er op dat hij volgende amendementen weerhoudt :

1. zijn amendement bij artikel 2 ertoe strekkend op verzoek van ten minste een vierde van zijn leden door de Raad zelf het onderzoek te laten verrichten of daartoe uit zijn midden een commissie aan te stellen ;

2. zijn amendement om een nieuw artikel 14 toe te voegen ertoe strekkend de Voorzitter van de Raad en de Voorzitters van de commissies van de Raad de mogelijkheid te geven het Hoog Comité van Toezicht met een bepaald onderzoek te belasten.

De amendementen die betrekking hebben op het individueel controlerecht worden door de heer A. De Beul ingetrokken, met name de nieuw toe te voegen artikelen 15 tot 19 (Stuk 87 (1981-1982) – Nr. 2).

In verband met het eventueel onderzoek door het Hoog Comité van Toezicht wijzen verschillende leden erop dat de werking van het Hoog Comité van Toezicht een zuivere regeling van de uitvoerende macht is en geenszins op een organieke wet steunt (koninklijk besluit van 29 juli 1970). Het risico is dus reëel, aldus deze leden, dat dit Comité ooit komt te verdwijnen en het artikel dat hierop zou slaan stilzwijgend zou zijn opgeheven.

Vervolgens waarschuwt een lid nog voor het gevaar van automatisme bij het eventueel beroep doen op het Hoog Comité van Toezicht. Dit Comité zou men alleen voor ernstige zaken mogen vatten.

De indiener van de amendementen meent dat bovenvermelde opmerkingen geen bezwaar mogen zijn voor de Voorzitter van de Raad wanneer deze laatste in zijn hoedanigheid van Voorzitter van de onderzoekscommissie het Hoog Comité van Toezicht met een bepaald onderzoek wenst te belasten.

Hij voegt eraan toe dat toch ook bijvoorbeeld gemeenten zich tot het Hoog Comité van Toezicht kunnen richten. Waarom dus de Voorzitter van de Raad deze macht niet toekennen?

Ten slotte verantwoordt hij nogmaals duidelijk zijn zienswijze als volgt.

Volgens bovenvermelde wet van 3 mei 1880 is het de meerderheid die de beslissing tot het oprichten van een onderzoekscommissie neemt. Het kan echter worden betwist dat de democratie hier het best gediend wordt door het vereisen van een meerderheid. Een ruime minderheid moet ook gerechtigd zijn een dergelijke onderzoekscommissie op te richten.

Hij meent dat wanneer een vierde van de leden van de Raad een onderzoekscommissie wil, er vanuit democratisch standpunt voldoende grond aanwezig is om zo een onderzoekscommissie te installeren.

Vervolgens breekt een lid een lans opdat het verzoek tot onderzoek niet meerderheidsgebonden zou zijn, met andere woorden de mogelijkheid tot onderzoek moet wars blijven van de dualiteit meerderheid-minderheid.

Een ander lid stelt dan de vraag of de oplossing niet zou bestaan in het hanteren van een dubbele sleutel, in die zin dat bijvoorbeeld tegelijkertijd een vierde van de leden van de Raad en twee erkende fracties zich hierover positief moeten uitspreken. Gelijkaardige constructies, aldus het lid, zijn eveneens verdedigbaar, bijvoorbeeld een verzoek uitgaande van een derde van de leden van de Raad biedt eveneens een voldoende democratische waarborg.

Het komt er vooral op aan dat dergelijke procedures niet al te gemakkelijk tot een „scandalitis-sfeer” aanleiding geven. Een te gemakkelijk op gang trekken van de procedure zou voor de democratie zeer slecht uitvallen.

Artikelsgewijze bespreking

De artikelsgewijze bespreking geschiedt op basis van het voorstel van decreet van de heer L. De Grève. De tekst van dit voorstel van decreet sluit het best aan bij de nieuwe Nederlandse tekst van de wet van 10 juni 1981 houdende vaststelling van de Nederlandse tekst van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek (Belgische Staatsblad van 14 november 1981).

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 2

Bij dit artikel ligt er een amendement van de heer A. De Beul ter tafel dat ertoe strekt dit artikel door volgende **tekst te** vervangen :

„Op verzoek van tenminste een vierde van zijn leden verricht de Raad zelf het onderzoek of stelt daartoe uit zijn midden een commissie aan” (Stuk 87 (1981-1982) ~ Nr. 2).

De indiener verantwoordt zijn amendement met te stellen dat in grote lijnen de procedure van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek wordt overgenomen voor de regeling van het onderzoeksrecht van de Raad.

Volgens de wet van 3 mei 1880 is het de meerderheid die de beslissing tot het oprichten van een onderzoekscommissie neemt. Hij meent dat kan betwist worden of de democratie hier door het vereisen van een meerderheid het best wordt gediend. Een ruime minderheid moet ook gerechtigd zijn een dergelijke onderzoekscommissie op te richten. Hij meent tevens **dat** wanneer een vierde van **de** leden van de Raad een onderzoekscommissie wil, er vanuit democratisch oogpunt voldoende grond aanwezig is om zo een onderzoekscommissie te installeren.

Naar aanleiding van **de** bespreking van dit amendement stelt de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek voor de zinsnede „uit zijn midden” te vervangen door de zinsnede „uit zijn leden”. De commissie is het over deze tekstcorrectie eenparig eens.

Dezelfde indiener stelt voor dat de onderzoekscommissie van rechtswege door de Voorzitter van de Raad zou worden

voorgezeten. Alle leden zijn het ook hierover eens.

Nog bij de bespreking van dit amendement houdt een lid een warm pleidooi om in ieder geval de breuk van een vierde op ten minste een derde te brengen.

De indiener van het amendement verklaart hiertegen geen fundamenteel bezwaar in te brengen. Hij voegt er tevens aan toe dat zijn amendement op dit artikel 2 en zijn amendement op het voorgestelde nieuwe artikel 14 waar de klassieke meerderheid via de Voorzitter over een belangrijke macht beschikt, nauw met elkaar in verband staan. Beide amendementen zorgen, aldus nog de indiener van deze amendementen, immers voor een zeker evenwicht.

Op te merken valt dat het door de heer A. De Beul op zijn artikel 14 (nieuw) ingediende amendement, door de indiener achteraf zal worden ingetrokken.

Vervolgens herinnert een lid eraan dat in de Duitse Bondsrepubliek, op verzoek van een vierde van de leden van de Bundestag, het onderzoek kan worden verricht. In Nederland echter werd na een lange discussie het principe dat de meerderheid beslist, behouden. De commissie voor het reglement en de verzoekschriften opteert nu blijkbaar voor een tussenoplossing. Met name zou een derde van de leden van de Raad ter zake het initiatief kunnen nemen.

In dit verband stelt hij de vraag of in die hypothese niet best ook de tekst van artikel 44, eerste lid van de Grondwet van de Duitse Bondsrepubliek, wordt overgenomen. Mutatis mutandis zou men dan kunnen stellen dat de Raad het recht en, op verzoek van een derde van zijn leden, de verplichting zou hebben een onderzoekscommissie op te richten.

De meeste leden verklaren echter de mening te zijn toegedaan dat het evident is dat deze bedoeling voorligt. De Voorzitter vervolledigt deze zienswijze met te stellen dat in geval van initiatief de Voorzitter van de Raad uiteraard verplicht zal zijn ter zake de commissie bijeen te roepen.

Enkele leden stellen zich dan opnieuw de vraag naar de opportuniteit van de toepassing van de een derde regel in plaats van de gewone meerderheidsregel.

De Voorzitter voegt eraan toe dat er ter zake twee stellingen kunnen worden verdedigd :

- een eerste stelling die stelt dat de een derde regel tot misbruiken kan leiden ;
- een tweede stelling die stelt dat de meerderheid misbruik kan maken.

Persoonlijk verklaart hij de mening te zijn toegedaan dat de kans op misbruik van de meerderheid groter is.

Vervolgens suggereert de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek het verzoek verplicht schriftelijk te stellen. Dit belet dat het verzoek het gevolg van een stemming zou zijn. Duidelijkheidshalve voegt hij eraan toe dat het woord „schriftelijk” op het aantal handtekeningen zal slaan en het op dit ogenblik concreet om een derde van 182 leden van de Raad, hetzij om 61 leden zou gaan.

De Voorzitter verklaart het met deze zinswijze eens te zijn. Aldus wordt in zulke, soms delicate aangelegenheid, de hoofdelijke stemming overbodig en zal een mededeling aan de Raad dat de commissie is samengesteld, volstaan. Concreet kan ter zake de Voorzitter bijvoorbeeld de fractievoorzitters consulteren. Ten slotte voegt hij eraan toe dat dit verzoek uiteraard ook moet gemotiveerd worden en duidelijk zal

moeten gespecificeerd worden waarover het precies gaat. Alle commissieleden zijn het over deze interpretatie eens alsmede over de invoeging van het woord „schriftelijk”.

Hierop doet de indiener van het voorstel van decreet houdende vaststelling van de procedure van onderzoek opmerken dat in het amendement na het woord „Raad” het woord „zelf overbodig is. De commissie is het ook hierover eenparig eens.

Ten slotte wijst een lid erop dat in hetzelfde amendement tussen de woorden „het onderzoek” en het woord „stelt” het woord „of” best vervangen wordt door het woord „en”. Ook over deze tekstaanpassing is de commissie het eenparig eens.

Na deze discussie worden het in bovenvermelde zin door de commissie gesubamendeerd amendement alsmede het gewijzigd artikel 2 eenparig aangenomen. De nieuwe tekst van dit artikel luidt als volgt :

„Op schriftelijk verzoek van ten minste een derde van zijn leden verricht de Raad het onderzoek en stelt daartoe uit zijn leden een commissie aan.

Deze commissie wordt van rechtswege voorgezeten door de voorzitter van de Raad”.

Artikel 3

Vooreerst stelt een commissielid voor het tweede lid weg te laten. Hij meent dat het niet nodig is dat ieder lid van de Raad het recht heeft om het onderzoek van de commissie bij te wonen.

Een ander lid repliceert hierop met te stellen dat het behoud ervan een waarborg is voor de „kleine fracties”.

Hierna wordt het volgende gezegd :

– de Voorzitter antwoordt op het vorig lid dat de zogenaamde kleine fracties in de (nationale) commissies belast met het onderzoek van de **opheffing** van de parlementaire onschendbaarheid – commissies die eveneens met een **onderzoeksopdracht** worden belast – niet vertegenwoordigd, noch aanwezig zijn ;

– de indiener van het voorstel van decreet houdende vaststelling van de procedure tot onderzoek meent dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de leden die door hun fractie specifiek worden aangeduid enerzijds en alle andere leden anderzijds. Laatstgenoemden zijn uiteraard minder gebonden ;

– een lid meent dat, wanneer elk lid van de Raad de commissie kan bijwonen, de privacy van de burgers wordt aangetast. Daarenboven kan eveneens de vergelijking worden gemaakt met de deontologische verplichtingen van de onderzoeksrechter ;

– indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek verklaart dan :

a) eveneens voorstander te zijn van het schrappen van lid 2 van dit artikel ;

b) dat artikel 3 in zijn geheel moet worden gelezen ;

c) dat het onderzoek ofwel zuiver politiek ofwel strafrechtelijk kan zijn. In het eerste geval zal het openbaar zijn, in het laatste geval zal de zaak vanzelfsprekend achter gesloten deuren plaatsvinden. Met andere woorden, voor zuiver politieke gevallen moet men dus niet achter gesloten deuren vergaderen. Dit heeft dan ook tot gevolg dat men de laatste zinsnede van lid 3 van dit artikel zou kunnen omdraaien.

De Voorzitter herinnert eraan dat bijvoorbeeld het parlementair onderzoek inzake privé-milities geenszins achter gesloten deuren plaatsgreep, uitgezonderd bepaalde gesprekken die betrekking hadden op de veiligheid van de Staat.

Vervolgens ontspint er zich een discussie over het feit of de Raad of de commissie zelf beslist wanneer de deuren worden gesloten. Beslist wordt dat de commissie zelf moet oordelen wanneer achter gesloten deuren wordt gewerkt ; de leden van de Raad krijgen ter zake dus het dossier niet in handen.

Na nog een lange gedachtenwisseling is de commissie het eenparig eens dat :

1) van de werkzaamheden van de commissie telkenmale proces-verbaal wordt opgesteld ;

2) bij het einde van het onderzoek de definitieve conclusies door de Voorzitter aan de leden van de Raad worden medege-deeld.

Ten slotte wordt nogmaals duidelijk gesteld dat het dus wel de Raad is die de in acht te nemen regels bepaalt.

Na deze discussie wordt het in bovenvermelde zin door de commissie geamendeerd artikel 3 eenparig aangenomen. De nieuwe tekst van dit artikel luidt als volgt :

„De commissie wordt ingericht en zij beraadslaagt met inachtneming van de regels die de Raad bepaalt.

De vergaderingen waarop getuigen of deskundigen worden gehoord, zijn openbaar, tenzij de commissie anders beslist.

Van de werkzaamheden van de commissie wordt telkenmale proces-verbaal opgesteld.

Bij het einde van het onderzoek worden de definitieve conclusies door de Voorzitter aan de leden van de Raad medege-deeld.”

Artikel 4

Bij dit artikel wijst de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek erop dat niet alleen de Raad of de commissie, maar ook de Voorzitter van de Raad de rechten van een onderzoeksrechter worden toegekend.

Vervolgens wijst de indiener van het voorstel van decreet houdende vaststelling van de procedure van onderzoek erop dat in het licht van de aangenomen tekst van artikel 2, in het eerste lid van dit artikel de woorden „hun voorzitter” door de woorden „de voorzitter” moeten worden vervangen.

Tussen verschillende leden grijpt dan een ruime gedachtenwisseling plaats over de vraag hoe ver de Raad of de commissie van onderzoek alsook de voorzitter de bevoegdheden die het Wetboek van Strafvordering aan een onderzoeksrechter toekent, kunnen uitoefenen.

Concreet gaat de discussie over het feit of deze bevoegdheden al dan niet kunnen worden beperkt. De bespreking resulteerde in een unaniem akkoord, in die zin dat alle leden het eens waren dat het tweede lid van artikel 4 moet wegvallen, met andere woorden aan de bevoegdheden van de voorzitter wordt geen beperking gesteld.

Volledigheidshalve voegt in dit verband de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek er nog aan toe dat tot geen beperking van de bevoegdheden van een onderzoeksrechter moet worden overge-

gaan, aangezien de beperking reeds zit in het feit dat het hier om een parlementair onderzoeksrecht gaat. Daarenboven is de materie zelf voldoende duidelijk omschreven **door de tekst zelf** van het voorliggend voorstel van decreet en is het onderzoek uiteraard ook beperkt tot **de** materies waarvoor de Raad zelf bevoegd is.

Hierop vat de Voorzitter de bespreking samen en stelt hij duidelijk dat de voorzitter als onderzoeksrechter zal optreden en hij in die hoedanigheid ook voor een welbepaald feit b.v. een magistraat een opdracht zal kunnen geven.

Ten slotte stelt een lid de vraag wat er zou gebeuren, wanneer de meerderheid van de commissie op het verzoek tot bijeenroeping van **de** commissie niet zou ingaan. Heeft de Grondwet van de Duitse Bundestag voor dergelijke hypothese in een oplossing voorzien ?

Vervolgens stelt een ander lid de vraag hoe men de eventuele conflictsituatie tussen de voorzitter en de commissie van onderzoek zal opvangen (b.v. voorzitter wenst bevoegdheid over te dragen en de meerderheid van de commissie is het hiermee niet eens).

Vooraleer de discussie ten gronde te behandelen stelt **de** Voorzitter duidelijk dat alleen welbepaalde onderzoeksverrichtingen kunnen worden overgedragen.

Wat de grond van het probleem betreft verklaart een lid de mening te zijn toegedaan dat de voorzitter in ieder geval het recht moet hebben bijvoorbeeld een raadsheer in het Hof van Beroep te raadplegen, desnoods tegen de visie van de meerderheid van de onderzoekscommissie in.

Hij meent dat lid 1 van artikel 4 voldoende duidelijk is. Op basis van deze tekst kan de voorzitter onderzoek doen onafhankelijk van de commissie.

De indiener van het voorstel van decreet houdende vaststelling van de procedure van onderzoek stelt dan nogmaals zeer duidelijk de vraag of commissie en Voorzitter concurrentieel kunnen handelen. Of kan de voorzitter uitsluitend mits opdracht van de commissie handelen ?

De Voorzitter meent dat het de bedoeling moet zijn dat de commissie als corps de bevoegdheden van een onderzoeksrechter kan uitoefenen. Er is dus duidelijk geen concurrerende bevoegdheid tussen commissie en voorzitter.

Hierop repliceren de indieners van de voorliggende voorstellen van decreet dat bijgevolg de tekst van artikel 4 moet worden aangepast.

Beslist wordt lid 1 en het nieuw lid 2 (oorspronkelijk lid 3) van dit artikel als volgt te interpreteren :

lid 1 :

– er is geen concurrerende bevoegdheid tussen commissie en voorzitter ;

– de tekst is zo gesteld om de voorzitter toe te laten een deel van het onderzoek te doen. Bepaalde aangelegenheden kunnen gemakkelijker worden uitgeoefend wanneer de voorzitter ‘alleen optreedt. Het is echter geenszins de bedoeling dat de voorzitter het onderzoek alleen verricht. Met andere woorden alleen de commissie doet het onderzoek als dusdanig ; om te handelen als onderzoeksrechter kan ook de voorzitter naar buiten optreden ;

lid 2 :

– alleen de commissie kan beslissen een ambtelijke opdracht te geven voor welbepaalde onderzoeksverrichtingen.

De voorzitter dus niet.

Na deze discussie is de commissie het dus eens over volgende tekst :

„De commissie van onderzoek, alsook de Voorzitter hebben de bevoegdheden die het Wetboek van Strafvordering aan de onderzoeksrechter toekent.

Die bevoegdheden kunnen niet overgedragen worden, behoudens het recht van de commissie om, zo nodig, een ambtelijke opdracht te geven voor welbepaalde onderzoeksverrichtingen.

Die opdracht kan enkel gegeven worden aan een raadsheer in het Hof van Beroep of een rechter in de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de onderzoeksverrichting moet geschieden.”

Ter stemming gelegd wordt het gewijzigd artikel 4 eenparig aangenomen.

Artikel 5

In het licht van het gewijzigd artikel 2 dat de voorzitter van de Raad ook de voorzitter van de commissie is, wordt de zinsnede „van de voorzitter van de Raad” weggelaten.

Ter stemming gelegd wordt het aldus gewijzigd artikel 5 eenparig aangenomen.

Artikel 6

Ook hier wordt de tekst in de zin van de reeds aangenomen artikelen aangepast. De woorden „De voorzitter van de Raad of” vallen dus mutatis mutandis weg. Verder geeft dit artikel geen aanleiding tot opmerkingen.

Ter stemming gelegd wordt het aldus gewijzigd artikel 6 eveneens eenparig aangenomen.

Artikel 7

Dit artikel geeft geen aanleiding tot noemenswaardige opmerkingen.

Ter stemming gelegd wordt artikel 7 ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Artikel 8

Het eerste lid wordt in het licht van de nieuwe tekst van artikel 4, eerste lid, mutatis mutandis aangepast. De zinsnede „de Raad, de commissie” worden vervangen door de zinsnede „de commissie, de voorzitter”.

Ter stemming gelegd wordt het gewijzigd artikel 8 eenparig aangenomen.

Artikel 9

In de eerste zinsnede van het tweede lid van dit artikel is een materiële vergissing geslopen. Het begrip „vaste getuigen” dient uiteraard als „valse getuigen” te worden gelezen.

Verder geeft ook dit artikel geen aanleiding tot enige opmerking.

Ter stemming gelegd wordt artikel 9 eenparig aangenomen.

Artikel 10

Bij dit artikel stelt de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek de vraag op welke voorgaande artikelen artikel 10 slaat.

Na een korte gedachtenwisseling waaraan verscheidene leden deelnemen, wordt duidelijk gesteld dat artikel 10 op de artikelen 6, 7, 8 en 9 slaat.

Ter stemming gelegd wordt dit artikel 10 eenparig aangenomen.

Artikel 11

Dit artikel geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

Ter stemming gelegd wordt artikel 11 eenparig aangenomen.

Artikel 12

Dit artikel geeft eveneens geen aanleiding tot enige noemenswaardige opmerking.

Ter stemming gelegd wordt ook artikel 12 eenparig aangenomen.

Artikel 13

De indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek stelt hier de vraag of de eventueel door de voorzitter aan een magistraat (bijvoorbeeld onderzoeksrechter) toegewezen opdracht, bij ontbinding van de Raad vervalt.

De Voorzitter, meent hierop bevestigend te kunnen antwoorden. Een nieuwe opdrachtgever kan echter de aangelegenheid verder afwerken.

Na nog een korte gedachtenwisseling is de commissie het eens over volgende tekst :

„De bevoegdheden van de commissie vervallen bij ontbinding van de Raad. Zij worden geschorst door de sluiting van het zittingsjaar, tenzij de Raad anders besluit.”

Ter stemming gelegd wordt dit aldus door de commissie geamendeerd artikel 13 eenparig aangenomen.

Artikel 14 (nieuw)

Zoals boven reeds bij de algemene bespreking en de artikelsgewijze bespreking van artikel 2 vermeld, is het de bedoeling van de heer A. De Beul bij amendement een (nieuw) artikel 14 toe te voegen luidend als volgt :

„De Voorzitter van de Raad en de Voorzitter van de commissies van de Raad kunnen het Hoog Comité van Toezicht met een bepaald onderzoek belasten.

In dit geval brengt het Hoog Comité van Toezicht rechtstreeks verslag uit bij de voorzitter van het opdrachtgevend lichaam. In geval van hoogdringendheid kan de voorzitter van bedoeld lichaam de termijnen bepalen waarin het verslag moet worden neergelegd”.

Hij verantwoordt dit als volgt :

De toepassing van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, systeem dat in dit voorstel wordt overgenomen, is een zeer omslachtige aangelegenheid en kan feitelijk slechts worden toegepast voor uiterst belangrijke aangelegenheden.

Het komt ons gepast voor dat voor minder belangrijke aangelegenheden de Raad beroep zou kunnen doen op de medewerking van het Hoog Comité van Toezicht.

Duidelijkheidshalve voegt de indiener van het amendement eraan toe dat, zijns inziens, voor aangelegenheden die niet in onderzoek zijn op grond van de voorgaande artikelen (1 tot 13), de Voorzitter van de Raad supplementair de macht moet worden gegeven het Hoog Comité van Toezicht met een bepaald onderzoek te belasten.

Hierop stellen heel wat leden de vraag naar de opportuniteit van dit artikel :

- een lid stelt de vraag naar de noodzakelijkheid ;

- een ander lid meent dat vooreerst de volledige wetgeving in verband met het Hoog Comité van Toezicht grondig moet worden onderzocht en vooraf de vraag moet worden beantwoord of men vanuit de wetgevende macht dit Comité met een opdracht kan belasten. Moet het Hoog Comité niet bij de uitvoerende macht worden gelaten ?

- de indiener van het voorstel van decreet houdende vaststelling van de procedure van onderzoek stelt de vraag of dergelijk artikel binnen het raam van dit decreet te plaatsen valt.

- de Voorzitter wijst erop dat het Hoog Comité van Toezicht een rol van gerechtelijke politie vervult, met andere woorden het Comité zal de strafbare feiten naar het parket moeten doorspelen. Het vervult geenszins de rol van onderzoeksrechter.

- de indiener van het voorstel van decreet houdende regeling van het parlementair onderzoek meent dat het alleszins politiek niet is aangewezen een van de nationale Eerste Minister afhangend Comité voor aanvullende onderzoeksopdrachten te gebruiken.

Vervolgens grijpt over volgende vragen nog een gedachtenwisseling plaats :

1) heeft de Voorzitter van een Raad het recht het Hoog Comité van Toezicht met en bepaald onderzoek te belasten ?

2) is de tekst van dit amendement van **de** heer A. De Beul legistiek op zijn plaats in een voorstel van decreet betreffende de regeling van het parlementair onderzoek ?

Over de eerste vraag zijn de meeste leden de mening toegedaan dat het antwoord hierop negatief is en dit om volgende redenen.

Het Hoog Comité van Toezicht is een administratieve dienst opgericht om de goede werking van de administratie veilig te stellen (**KB** van 29 juli 1970).

Hiërarchisch onder het beheer van de Eerste Minister en voor zijn werking in zekere zin zelfstandig, heeft het Hoog Comité van Toezicht vooral een controlerende taak (opsporen van bedrog en overtredingen inzake openbare werken en leveranties) en een adviserende taak (inzake geschillen tussen aannemers en openbare diensten). Enquête-opdrachten gebeuren van ambtswege of op verzoek van de administratieve overheden en tenzij deze laatste, hiertoe aangezocht, toelating zou

geven, kan de voorzitter van de Raad geen beroep doen op deze dienst.

Wat de tweede vraag betreft zijn de meeste leden eveneens van oordeel dat dit amendement hier niet op zijn plaats is. Het gaat hier in se om een collectief controlerecht behorend tot de Raad als dusdanig en niet tot de voorzitter ervan. Individuele initiatieven uitgaande van de Voorzitter van de Raad zijn in een decreet op het parlementair onderzoek niet op hun plaats. Er wordt echter aan toegevoegd dat uiteraard niets belet dat de Voorzitter van de Raad kan verzocht worden zich tot de Eerste Minister te wenden, opdat deze laatste het Hoog Comité van Toezicht met een opdracht zou belasten.

Na nog een korte gedachtenwisseling trekt de heer A. De Beul zijn amendement houdende invoeging van een nieuw artikel 14 in.

Eindstemming

Ter stemming gelegd wordt het geamendeerde voorstel van decreet eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

P. VAN DER NIEPEN

De Voorzitter,

J. PEDE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Artikel 1**

Voor de uitoefening van het recht van onderzoek, bij artikel 40 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aan elke Raad verleend, gelden voor de Vlaamse Raad, hierna te noemen de Raad, de volgende regels.

Artikel 2

Op schriftelijk verzoek van ten minste een derde van zijn leden verricht de Raad het onderzoek en stelt daartoe uit zijn leden een commissie aan.

Deze commissie wordt van rechtswege voorgezeten door de voorzitter van de Raad.

Artikel 3

De commissie wordt ingericht en zij beraadslaagt met inachtneming van de regels die de Raad bepaalt.

De vergaderingen waarop getuigen of deskundigen worden gehoord, zijn openbaar, tenzij de commissie anders beslist.

Van de werkzaamheden van de commissie wordt telkenmale proces-verbaal opgesteld.

Bij het einde van het onderzoek worden de definitieve conclusies door de voorzitter aan de leden van de Raad medege-deeld.

Artikel 4

De commissie van onderzoek, alsook de voorzitter hebben de bevoegdheden die het Wetboek van Strafvordering aan de onderzoeksrechter toekent.

Die bevoegdheden kunnen niet overgedragen worden, behoudens het recht van de commissie om, zo nodig, een ambtelijke opdracht te geven voor welbepaalde onderzoeksverrichtingen.

Die opdracht kan enkel gegeven worden aan een raadsheer in het Hof van Beroep of een rechter in de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de onderzoeksverrichting moet geschieden.

Artikel 5

Dagvaardingen worden door een gerechtsdeurwaarder gedaan op verzoek, al naar het geval, van de voorzitter van de commissie of van de aangestelde magistraat ; de termijn is ten minste twee dagen, behalve in spoedeisende gevallen.

Artikel 6

De voorzitter van de commissie handhaaft de orde in de vergadering. Te dien einde heeft hij dezelfde bevoegdheden als de voorzitters van de hoven en rechtbanken.

Artikel 7

Smaad en geweld tegen de leden van de Raad die het onderzoek verrichten of bijwonen, worden gestraft overeenkomstig hetgeen in boek II, titel V, hoofdstuk II van het Strafwetboek bepaald is betreffende smaad en geweld tegen leden van de 'Wetgevende Kamers.

Artikel 8

Getuigen, tolken en deskundigen hebben tegenover de commissie, de voorzitter of de aangestelde magistraat gelijke verplichtingen als tegenover de onderzoeksrechter ; op de weigering of het verzuim daaraan te voldoen staan dezelfde straffen.

Bij de eedaflegging wordt hetzelfde formulier gebruikt als voor het Hof van Assisen.

Artikel 9

Hij die schuldig is aan valse getuigenis, de tolk en de deskundige die schuldig zijn aan valse verklaringen en hij die schuldig is aan verleiding van getuigen, deskundigen oftolken, worden gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en worden voor een termijn van ten minste vijf jaar en ten hoogste tien jaar ontzet van het recht om te kiezen en gekozen te worden.

Heeft de getuige, de deskundige of de tolk geld, een beloning of een belofte aangenomen, dan wordt hij bovendien veroordeeld tot geldboete van vijftig frank tot drieduizend frank.

Dezelfde straf wordt toegepast op de verleider, onverminderd de andere straffen. Valse getuigenis is voltooid, wanneer de getuige zijn getuigenis heeft afgelegd en verklaard heeft daarbij te volharden.

Wordt de getuige opgeroepen om opnieuw te worden gehoord, dan is het valse getuigenis eerst voltooid met de laatste verklaring van de getuige dat hij bij zijn getuigenis volhardt.

Artikel 10

Het proces-verbaal dat het misdrijf vaststelt, wordt gezonden aan de procureur-generaal bij het Hof van Beroep van het rechtsgebied waarin het misdrijf is gepleegd, opdat daaraan gevolg wordt gegeven als naar recht.

Indien er verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, worden de straffen verminderd overeenkomstig het Strafwetboek.

Artikel 11

De vergoedingen verschuldigd aan de personen wier medewerking bij het onderzoek werd gevorderd, worden geregeld overeenkomstig het tarief der kosten in burgerlijke zaken.

Artikel 12

De uitgaven, door het onderzoek veroorzaakt, worden aangerekend op de begroting van de Raad.

Artikel 13

De bevoegdheden van de commissie vervallen bij ontbinding van **de** Raad. Zij worden geschorst door de sluiting van het zittingsjaar, tenzij de Raad anders beslist.
